Qabul qilindi: 17-noyabr 2026-yil • Ma’qullandi: 19-noyabr 2026-yil • Nashr qilindi: 21-noyabr 2026-yil

ALOHIDA EHTIYOJLI BOLALAR OTA-ONALARI UCHUN SOG‘LOM OVQATLANISH BO‘YICHA ONLAYN MASLAHAT-QO‘LLAB-QUVVATLASH DASTURINI ISHLAB CHIQISH VA SAMARADORLIGINI BAHOLASH

Elamonova Fotima Furqatovna

Osiyo texnologiyalar universiteti magistranti

Annotatsiya. Maqolada alohida ehtiyojli bolalar ota-onalari uchun sog‘lom ovqatlanish bo‘yicha masofaviy maslahat va qo‘llab-quvvatlash dasturini ishlab chiqish hamda uning samaradorligini baholash yondashuvi bayon etiladi. Dastur ota-onalarning bilimini oshirish va bolaning individual ehtiyojlarini hisobga olgan holda ovqatlanishni tashkil etishga ko‘maklashishga qaratilgan.

Kalit so‘zlar: alohida ehtiyojli bolalar, ota-onalar, sog‘lom ovqatlanish, onlayn maslahat, qo‘llab-quvvatlash, samaradorlik.

1. Kirish (Introduction)

Alohida ehtiyojli bolalarning sog‘lom o‘sishi va rivojlanishida to‘g‘ri ovqatlanish muhim omildir. Ayrim bolalarda ovqat tanlash, ovqatlanish tartibiga moslashish yoki muayyan mahsulotlarni qabul qilish bilan bog‘liq qiyinchiliklar kuzatilishi mumkin. Shu sababli ota-onalarga muntazam, tushunarli va ilmiy asoslangan tavsiyalar berish zarur. Onlayn format maslahat olish imkoniyatini kengaytiradi. Tadqiqot maqsadi — ota-onalar uchun sog‘lom ovqatlanish bo‘yicha onlayn dastur ishlab chiqish va uni baholash mezonlarini belgilash.

2. Tadqiqot metodlari (Methods)

Dastur sog‘lom va muvozanatli ovqatlanish, bolaning individual ehtiyojlarini hisobga olish, oziq-ovqat mahsulotlarini tanlash, ovqatlanish gigiyenasi hamda ota-onalarga maslahat berish modullaridan tarkib topadi. Mashg‘ulotlar videodars, elektron qo‘llanma, savol-javob, guruhli onlayn uchrashuv va individual konsultatsiya shaklida tashkil etiladi.

Samaradorlikni baholash uchun anketa, suhbat va kuzatish usullaridan foydalaniladi. Ota-onalarning bilim darajasi, amaliy ko‘nikmalari, tavsiyalarga rioya qilishi va dasturdan qoniqishi boshlang‘ich hamda yakuniy bosqichlarda o‘lchanadi.

3. Natijalar (Results)

Dastur ota-onalarga ovqatlanish bo‘yicha tizimli ma’lumot va maslahat olish, tajriba almashish hamda bolaning kundalik ovqatlanishini rejalashtirish imkonini berishi kutiladi. Natijalar boshlang‘ich va yakuniy ko‘rsatkichlarni taqqoslash orqali aniqlanadi. Mazkur tezisda tajriba-sinov natijalari keltirilmaydi; samaradorlik haqidagi xulosalar dastur amaliyotga joriy etilib, ma’lumotlar yig‘ilgandan keyin chiqariladi.

4. Muhokama (Discussion)

Dastur samarasi uning mazmuni ota-onalar uchun sodda va amaliy bo‘lishi, tavsiyalarning bolaning individual xususiyatlariga moslashtirilishi hamda mutaxassislar bilan qayta aloqa yo‘lga qo‘yilishiga bog‘liq. Onlayn maslahat tibbiy tashxis yoki davolash o‘rnini bosmaydi; zarur hollarda ota-onalar pediatr va tegishli mutaxassisga yo‘naltiriladi.

Xulosa

Onlayn maslahat-qo‘llab-quvvatlash dasturi alohida ehtiyojli bolalar ota-onalarining sog‘lom ovqatlanish bo‘yicha xabardorligi va amaliy ko‘nikmalarini rivojlantirishga xizmat qilishi mumkin. Taklif etilgan baholash metodikasi dastur samaradorligini dastlabki va yakuniy natijalarni qiyoslash orqali o‘rganish imkonini beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. World Health Organization. Global report on health equity for persons with disabilities. Geneva: WHO, 2022.

2. World Health Organization. WHO guideline on complementary feeding of infants and young children 6–23 months of age. Geneva: WHO, 2023.